

1001-1.0280.304.2025

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. ...SPS-III.020.276.10.2025

Data wpływu ...30.10.25v.....

RPW/36029/2025 – 1P

EZD RP KS
(BPW – III)
Data rejestracji: 2025 – 10 – 29
Data wpływu: 2025 – 10 – 29

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 września 2025 r., SPS-III.020.276.6.2025, dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 § 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390, zm. z 2025r. poz. 304), przedstawiam następujące stanowisko.

Proponowane zmiany budzą pewne wątpliwości.

Projekt dotyczy zmian art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2023 r. poz.1580). W obecnym brzmieniu tej ustawy w art. 6 ust. 1 i 1a wprowadzony został zakaz zabijania zwierząt i znęcania się nad zwierzętami, wskazując jednocześnie wyjątki od zakazu zabijania. Definicja pojęcia znęcania się nad zwierzętami została zawarta w art. 6 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, jest ona skonstruowana dwustopniowo, ustawodawca wskazał, że znęcaniem jest zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień, po czym po zwrocie „w szczególności” wymienił w 17 punktach sposoby zachowania, które zawsze będą stanowiły przestępstwo znęcania się nad zwierzętami. Wskazane w tym przepisie zachowania nie stanowią zamkniętego katalogu, będą nim także inne zachowania polegające na zadawaniu zwierzętom niekoniecznych cierpień lub bólu. Poprzez dodanie ust. 3 i 4 wnioskodawcy zmian chcą wprowadzić kolejne odstępstwa od zakazu znęcania się nad zwierzętami. Należy jednak podkreślić, że wskazane w projektowanych przepisach odstępstwo od ogólnego zakazu znęcania się nad zwierzętami (lub – co może mieć miejsce w przypadku użycia broni gładkolufowej -

nawet możliwego zabicia zwierzęcia) dotyczy niedźwiedzia brunatnego i żubra, a więc zwierząt objętych ochroną gatunkową (CITES).

Podstawy prawne ochrony gatunkowej w Polsce ustala ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2024.1478). Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt zarówno niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*), jak i żubr (*Bison bonasus*) są gatunkiem ściśle chronionym w Polsce, wymagającym ochrony czynnej. Dodatkowo, w stosunku do niedźwiedzia brunatnego w okresie od 1 listopada do 30 kwietnia, wymagane jest tworzenie stref ochronnych miejsc gawrowania i obszar w promieniu do 500 metrów tego miejsca. Na mocy obowiązujących przepisów zabronione jest umyślne zabijanie niedźwiedzi brunatnych i żubrów. Niedozwolone jest też ich okaleczanie, chwytanie, przetrzymywanie, niszczenie legowisk, jak również umyślne płoszenie oraz niepokojenie. Objęcie ochroną niedźwiedzia brunatnego jak i żubra zarówno na poziomie kraju, jak i na poziomie Unii Europejskiej, ukierunkowane było na zwiększenie liczebności i zasięgu gatunku. Rozwój cywilizacji ludzkiej i odbudowa populacji zwiększyły jednak potencjał do konfliktów, co stanowi poważne wyzwanie w koegzystencji ludzi i dzikiej przyrody. Nie negując potencjalnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi ze strony niedźwiedzia brunatnego czy żubra, należy podkreślić, że aktualnie obowiązujące przepisy przewidują możliwość podjęcia działań przeciwdziałających zagrożeniu powodowanemu przez te zwierzęta. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody możliwe jest uzyskanie zezwolenia na odstąpienie od zakazów wobec osobników niedźwiedzia brunatnego i żubra na umyślne płoszenie, umyślne przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania w inne miejsce, a w ściśle określonych i indywidualnie ocenionych sytuacjach nawet na zabicie zwierzęcia. Zezwolenia wydawane są przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska (w zakresie umyślnego płoszenia i przemieszczania), Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (w zakresie umyślnego zabijania) oraz Ministra Klimatu i Środowiska (w przypadku, gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego), na zasadach określonych we wskazanym akcie prawnym.

Natomiast w ustawie o ochronie zwierząt zawarto reguły postępowania ze zwierzętami domowymi, gospodarskimi (w określonym zakresie), zwierzętami

wykorzystywanymi do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych. Rozdział 6 tego aktu prawnego dotyczy zwierząt wolno żyjących (dzikich), jednak są w nim jedynie trzy artykuły – w art. 21 wskazano, że zwierzęta wolno żyjące stanowią dobro ogólnonarodowe i powinny mieć zapewnione warunki rozwoju i swobodnego bytu, art. 22 dotyczy pozyskiwania zwierząt wolnożyjących w celu preparowania ich zwłok, zaś art. 22a - pozyskiwania zwierząt wolnożyjących w celu tworzenia kolekcji spreparowanych zwłok. W art. 33a ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt dopuszczono podjęcie działań wobec zwierząt dzikich, które stanowią zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, jednak nie zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

Regułą jednak jest, że przepisy dotyczące zasad postępowania z gatunkami chronionymi znajdują się w ustawie o ochronie przyrody, zatem tam powinny zostać zawarte proponowane normy dotyczące zasad postępowania z niedźwiedziami brunatnymi i żubrami – poprzez np. zmianę art. 51 i następne tego aktu prawnego. Oczywiście, w niektórych przypadkach ustawa o ochronie zwierząt będzie stosowana wobec gatunków chronionych, także w przypadku nieuzasadnionego zabicia tych zwierząt, jak i przypadków znęcania się nad nimi, jednak ideą zmian jest zmniejszenie ochrony gatunkowej wymienionych rodzajów zwierząt, co zawsze musi podlegać zwiększonym restrykcjom. Umieszczenie proponowanych zapisów w ustawie o ochronie zwierząt nie odpowiada celom tej ustawy i może być próbą „obejścia” znacznie surowszych wymogów ustawy o ochronie przyrody.

Zgodnie z projektowaną zmianą – ust. 3 „dopuszcza się płoszenie zwierząt wolno żyjących (dzikich) na podstawie zezwoleń, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody lub art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2025 r. poz. 539)”. Podkreślić należy, iż w art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 roku Prawo łowieckie mowa jest o zwierzętach łownych, do których nie zaliczają się ze względów oczywistych gatunki chronione. Posiłkowanie się tym przepisem przez projektodawców może wywołać pewne niebezpieczeństwo, zwłaszcza, że przepis ten przewiduje, iż „marszałek województwa, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, może zezwolić na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych. Zezwolenie może

być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych oraz jeżeli nie jest szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji zwierząt łownych”. Mamy tu zatem obowiązek uzyskania jedynie opinii Polskiego Związku Łowieckiego, co jest rozwiązaniem niedostatecznym w przypadku ochrony gatunkowej, w stosunku do której powinny być, jak zaznaczono wyżej, znaczne obostrzenia związane z jakąkolwiek ingerencją w ich dobrostan. Rozwiązanie to pozostaje w sprzeczności także z innymi normami prawnymi i godzi w kompetencję Generalnego Dyrektora Ochrony Przyrody lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Przyrody.

Wątpliwości budzi też przyznanie uprawnień do proponowanego płoszenia zwierząt myśliwym, którzy wbrew stanowisku prezentowanym w uzasadnieniu, niejednokrotnie nie dają gwarancji przestrzegania wysokich standardów związanych z polowaniami, wątpliwości budzi też przyznanie prawa nabywania amunicji specjalnej i jej używania przez osoby fizyczne, przedsiębiorców oraz inne podmioty, także na podstawie pozwolenia na broń wydanego w celu łowieckim, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji. Nie zaznaczono chociażby, iż powinni oni podlegać obowiązkowym szkoleniom dotyczącym ochrony gatunków CITES. Jednocześnie do projektu nie załączono żadnego stanowiska ekspertów czy też organizacji zajmującej się ochroną gatunków zagrożonych. Nie załączono także danych statystycznych obrazujących skalę rzeczywistych ataków żubrów i niedźwiedzi brunatnych, programów ochrony tych zwierząt, jak też opinii Rady Ochrony Przyrody, Generalnego Dyrektora Ochrony Przyrody oraz innych uprawnionych organów, zajmujących się ochroną przyrody. Jest to o tyle istotne, że tylko eksperckie rozwiązania pozwolą na prawidłową koegzystencję ludzi i dzikiej przyrody.

W uzasadnieniu projektu wskazano, że „w odniesieniu do niedźwiedzia brunatnego, w związku z wzrastającą populacją tego gatunku w Bieszczadach, coraz częściej dochodzi do pojawiania się niedźwiedzi wśród zabudowań, gdzie poszukują one pokarmu. Jak dotąd płoszenie wykonywane było za pomocą wystrzałów z broni gazowej do 17 J z użyciem kul gumowych. Dotychczasowe doświadczenia wskazują jednak, że nie jest to wystarczająco silny bodziec. W tej sytuacji zasadnym byłoby zastosowanie mocniejszej broni gładkolufowej z użyciem pocisków gumowych.” Jednocześnie wnioskodawca wskazał, że takie rozwiązanie skutecznie stosowane jest

w Tatrzańskim Parku Narodowym. Wobec takiego stwierdzenia, w ramach konsultacji, potwierdzono zarówno potrzebę wprowadzenia zmian w przepisach, jak i skuteczność takiego rozwiązania, jednak pod warunkiem uprzedniego znakowania konfliktowych niedźwiedzi i właściwego stosowania procedur przez przeszkolone osoby, mające uprawnienia do używania broni gładkolufowej.

Z kolei, w odniesieniu do żubra w uzasadnieniu projektu wskazano, że „ze względu na jego gabaryty potencjalny atak stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka. Jak wynika z badań przeprowadzonych w Puszczy Białowieskiej, w zdecydowanej części przypadków żubry uciekają przed człowiekiem, zaś głównymi przyczynami ataków żubrów było zbyt bliskie podejście lub ich celowe, nieumiejętne płoszenie”.

Obecne przepisy zezwalają na wykorzystanie amunicji niepenetrującej wobec zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby (art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej), jednak co do zasady tylko przez podmioty wymienione w art. 2 ww. ustawy - w tym funkcjonariusze Policji, strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej, strażnicy straży gminnych, strażnicy Straży Leśnej, funkcjonariusze Straży Parku. W uzasadnieniu projektowanych zmian wnioskodawca wskazał, że „biorąc pod uwagę możliwości organizacyjno-kadrowe podmiotów wymienionych w art. 2 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, należy zakładać, że reakcja (na niebezpieczeństwo ze strony zwierząt) może nadejść zbyt późno”, co ma uzasadniać możliwości używania broni palnej z amunicją niepenetracyjną do płoszenia niedźwiedzi i żubrów przez myśliwych, a także nabywania takiej amunicji, w tym celu.

Wobec powyższego, nie negując potrzeby wprowadzenia zmian w obowiązujących przepisach, zasadne jest, aby przepisy dotyczące płoszenia niedźwiedzi brunatnych i żubrów znalazły się w ustawie o ochronie przyrody, zaś uprawnienie do płoszenia, poprzedzone stosownym zezwoleniem właściwego organu ochrony przyrody, mogłoby być udzielone myśliwym jedynie po obowiązkowym przeszkoleniu dotyczącym ochrony gatunków CITES.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Dariusz Korneluk
Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego

